

POSTANOWIENIE

Dnia 28 listopada 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Demendecki (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Elżbieta Karska

SSN Janusz Niczyporuk

w sprawie z protestu J. B., P. N., J. W., M. W.,
przeciwko ważności referendum ogólnokrajowego,
przy udziale Prokuratora Generalnego i Przewodniczącego Państwowej Komisji
Wyborczej,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 28 listopada 2023 r.,

pozostawia protest bez dalszego biegu.

UZASADNIENIE

Pismem z 24 października 2023 r. (data stempla pocztowego) J. B., P. N., J. W. i M. W. (dalej: „Skarżący”) wnieśli do Sądu Najwyższego protest przeciwko ważności referendum przeprowadzonego 15 października 2023 r., domagając się jego unieważnienia z uwagi na dopuszczenie się przestępstwa przeciwko referendum oraz weryfikacji liczby dopisanych osób w poszczególnych Obwodowych Komisjach Wyborczych (dalej także: „OKW”) i liczby pozostawionych w nich zaświadczeń.

W uzasadnieniu protestu Skarżący wskazali na nieprawidłowości w przeprowadzeniu głosowania w referendum. Podnieśli, że posiadają wiedzę

bezpośrednią OKW nr [...] w Ż. oraz z serwisów społecznościowych, że w lokach OKW w kraju i za granicą nie wydawano wyborcom 3 kart do głosowania (2 kart w wyborach do Sejmu i Senatu i 1 referendalnej), tylko pytano wyborców: „Czy chce Pan/Pani wszystkie karty?”, „Czy chce Pan/Pani kartę do referendum”, „Ile kart wydać?”.

Skarżący podnieśli również, że doszło do głosowania po zakończeniu ciszy wyborczej i ujawnieniu wyników sondażowych tj. po godz. 21.00, wskazując na [...] J., gdzie głosowano do godz. 2:45 o czym zdaniem Skarżących dokładnie informowały media.

Jak wskazują Skarżący, do jednej z komisji w W. zgłosiło się kilkaset dodatkowych osób, które nie były ujęte w spisie, o czym poinformował przewodniczący PKW S. M. Szef Krajowego Biura Wyborczego M. P. poinformowała, że sytuacja z głosowaniem w godzinach nocnych na J. spowodowana była faktem pojawienia się tam dużej liczby wyborców, którzy nie byli w tym miejscu zameldowani, a co za tym idzie, nie byli ujęci w spisie wyborców. Zdaniem Skarżących, protokoły OKW nr [...] z J., zamieszczone na stronie PKW, wskazują jednak, że liczba osób, głosujących na podstawie zaświadczenia, którym wydano karty do głosowania do sejmu wyniosła w tym lokalu 15, a do senatu 19, natomiast protokoły z OKW nr [...] z J. wskazują, że liczba ta wynosiła 71 osób. W związku z powyższym Skarżący wyrazili żądanie sprawdzenia i weryfikacji liczby osób dopisanych w poszczególnych OKW do list wyborców z liczbą pozostawionych w nich oryginalnych zaświadczeń o prawie do głosowania, które komisja była zobowiązana odebrać wyborcy po dopisaniu go do spisu wyborców w danym lokalu wyborczym. Powyższy przykład, zdaniem Skarżących wskazuje, że nie ma pewności, co do zgodności liczby dopisanych osób z liczbą rzeczywistych zaświadczeń odebranych wyborcom w momencie dopisania do listy wyborców także w innych OKW w całej Polsce.

Prokurator Generalny w swoim stanowisku z dnia 21 listopada 2023 r. wyraził pogląd, że wniesiony protest należy pozostawić bez dalszego biegu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Protest należało pozostawić bez dalszego biegu.

Zgodnie z art. 34 ust. 1 Ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o referendum ogólnokrajowym (tekst jedn. Dz.U. 2020, poz. 851 ze zm.; dalej: „u.r.o.”) protest przeciwko ważności referendum ogólnokrajowego wnosi się do Sądu Najwyższego na piśmie w terminie 7 dni od dnia ogłoszenia wyniku referendum przez Państwową Komisję Wyborczą w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej. Stosownie przy tym do treści art. 242 § 1 Ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy (tekst jedn. Dz.U. 2022, poz. 1277 ze zm.; dalej: „k.wyb.”) w zw. z art. 34 ust. 2 u.r.o., Sąd Najwyższy rozpatruje protest przeciwko ważności referendum ogólnokrajowego w składzie 3 sędziów w postępowaniu nieprocesowym i wydaje, w formie postanowienia, opinię w sprawie protestu. Jednocześnie, w myśl art. 243 § 1 k.wyb. w zw. z art. 34 ust. 2 u.r.o., Sąd Najwyższy powinien pozostawić bez dalszego biegu protest wniesiony przez osobę do tego nieuprawnioną lub niespełniającą warunków formalnych.

Obowiązek rozpoznania przez Sąd Najwyższy (na mocy wyżej powołanych przepisów ustrojowych) protestu referendalnego w postępowaniu nieprocesowym oznacza w szczególności, że protest – jako pierwsze pismo w sprawie – powinien czynić zadość warunkom pisma procesowego, w tym zawierać oznaczenie miejsca zamieszkania oraz numeru Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (PESEL) skarżącego, będącego osobą fizyczną (zob. art. 126 § 2 pkt 1 i 2 w zw. z art. 187 § 1 w zw. z art. 511 § 1 k.p.c.). Wskazanie tego rodzaju danych warunkuje bowiem przyjęcie protestu i nadanie sprawie prawidłowego biegu.

Tymczasem we wniesionym w niniejszej sprawie proteście referendalnym Skarżący nie wskazali swoich adresów zamieszkania, jak i numerów PESEL, co oznacza, że protest jest obarczony brakami formalnymi uniemożliwiającymi nadanie mu biegu, a zarazem niepodlegającym konwalidacji. Skutkuje to koniecznością pozostawienia protestu bez dalszego biegu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 24 sierpnia 2023 r., I NSW 11/23).

Z powyższych względów Sąd Najwyższy, działając na podstawie art. 243 § 1 *in principio* k.wyb. w zw. z art. 34 ust. 2 u.r.o., postanowił jak w sentencji.

[SOP]

[ms]